

FISA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Institutia de învățământ superior	Univeristatea Babes-Bolyai, Cluj-Napoca
1.2 Facultatea	Chimie si Inginerie Chimica
1.3 Departamentul	Inginerie Chimica
1.4 Domeniul de studii	Inginerie chimica - Chimie
1.5 Ciclul de studii	Master
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Procesarea si Controlul Alimentelor

2. Date despre disciplina

2.1 Denumirea disciplinei	Modelarea matematica a proceselor si inteligenta artificiala –CMR7312				
2.2 Titularul activitatilor de curs	Conf. dr. ing. Cristea Vasile Mircea				
2.3 Titularul activitatilor de seminar	Conf. dr. ing. Cristea Vasile Mircea				
2.4 Anul de studiu	I	2.5 Semestrul	1	2.6. Tipul de evaluare	E
2.7 Regimul disciplinei					Opt

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activitatilor didactice)

3.1 Numar de ore pe saptamâna	3	Din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	1
3.4 Total ore din planul de învățământ	42	Din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	14
Distributia fondului de timp					ore
Studiul dupa manual, suport de curs, bibliografie si notite					40
Documentare suplimentara în biblioteca, pe platformele electronice de specialitate si pe teren					30
Pregatire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii si eseuri					30
Tutoriat					3
Examinari					3
Alte activitati:					-
3.7 Total ore studiu individual	108				
3.8 Total ore pe semestru	150				
3.9 Numarul de credite	6				

4. Preconditii (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	<ul style="list-style-type: none"> Cunostinte generale de inginerie si matematica
4.2 de competente	<ul style="list-style-type: none"> Abilitati generale de utilizarea calculatorului

5. Conditii (acolo unde este cazul)

5.1 De desfasurare a cursului	<ul style="list-style-type: none"> Studentii se vor prezenta la curs si seminar cu telefoanele mobile închise Nu va fi acceptata întârzierea la cursuri
5.2 De desfasurare a seminarului/laboratorului	<ul style="list-style-type: none"> Termenul predarii temelor este stabilit de titularul de seminar de comun acord cu studentii. Nu se accepta cererile de amânare decât pe

	<p> motive obiectiv întemeiate.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pentru predarea cu întârziere a temelor, acestea vor fi depunctate cu 0.5 pct./săptămână de întârziere • Nu se acceptă întârzierea studenților la seminar
--	--

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	<ul style="list-style-type: none"> • Definirea limbajului și identificarea conceptelor avansate din domeniul modelării matematice și utilizării sistemului de calcul pentru dezvoltarea aplicațiilor de inginerie chimică • Dezvoltarea de competențe pentru utilizarea tehnicilor informatice în legătură cu procesarea de date, modelarea și simularea proceselor chimice și biochimice prin abstractizarea și reprezentarea sistemului sub forma modelelor matematice, utilizând metode tradiționale de modelare sau metode bazate pe inteligența artificială • Dezvoltarea de competențe pentru înțelegerea și interpretarea evoluției în timp și spațiu a sistemelor chimice și biochimice prin utilizarea unor instrumente matematice având originea în modele de tip biologic • Explicarea și înțelegerea funcționării aparatelor, utilajelor și proceselor din industriile de proces pe baza mediilor software care descriu comportarea acestora prin modele matematice complexe (dinamice) și prin prelucrări statistice de date de proces • Dezvoltarea de modele matematice dinamice și cu parametri distribuiți, implementarea acestora în simulatoare utilizate la evaluarea performanțelor proceselor pentru identificarea unor soluții de exploatare și conducere prezentând avantaje economice, eficiență energetică mărită, siguranță sporită în exploatare și impact negativ redus asupra mediului
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> • Executarea cu independență a sarcinilor profesionale complexe și desfășurarea autonomă de activități de cercetare-proiectare, utilizând tehnici asistate de calculator și respectând normele de etică profesională și de conduită morală • Autoevaluarea performanțelor profesionale proprii și stabilirea nevoilor de formare continuă, informarea și documentarea permanentă în domeniul său de activitate și din domenii conexe, în corelație cu nevoile pieței muncii • Comunicarea punctului de vedere propriu, într-un mod clar și concis, utilizând mijloace de comunicare bazate pe instrumente IT tradiționale sau specifice

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<ul style="list-style-type: none"> • Dezvoltarea capacității de a înțelege și interpreta evoluția spațio-temporală a unui sistem chimic și biochimic, de abstractizare și reprezentare a acestuia sub forma unui model matematic și de a construi simulatoare software care să reflecte comportarea sistemului real
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> • Dobândirea capacității de elaborare de modele matematice dinamice și staționare pentru sisteme chimice și biochimice cu parametri concentrați și distribuiți, utilizând metode analitice și instrumente specifice inteligenței artificiale

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
8.1.1. Principii termodinamice utilizate în modelarea proceselor. Câmpuri scalare și câmpuri vectoriale. Proprietăți termodinamice intensive și extensive. Grade de libertate.	Prelegerea; Explicația; Conversația	Instrumente suport pentru predare: prezentări PowerPoint; Exemple de aplicații cu Matlab, Simulink, NN Toolbox și COMSOL.

8.1.2. Formularea generală a legilor de conservare în formă integrală și diferențială. Elementele de volum în aplicații. Relații constitutive utilizate în modelarea proceselor.	Prelegerea; Explicația; Conversația	Instrumente suport pentru predare: prezentări PowerPoint; Exemple de aplicații cu Matlab, Simulink, NN Toolbox și COMSOL.
8.1.3. Modele bazate pe principiile de conservare a masei totale, masei pe componenți, energiei, impulsului pentru procese cu parametri concentrați (PPC) (I).	Prelegerea; Explicația Conversația	Instrumente suport pentru predare: prezentări PowerPoint; Exemple de aplicații cu Matlab, Simulink, NN Toolbox și COMSOL.
8.1.4. Modele bazate pe principiile de conservare a masei totale, masei pe componenți, energiei, impulsului pentru (PPC) (II). Sisteme de ecuații cuplate diferențiale și algebrice (DAE).	Prelegerea; Explicația Conversația; Descrierea	Instrumente suport pentru predare: prezentări PowerPoint; Exemple de aplicații cu Matlab, Simulink, NN Toolbox și COMSOL.
8.1.5. Indicele DAE (Differential Algebraic Equation). Normalizarea ecuațiilor DAE. Stabilitatea soluțiilor DAE. Ecuații DAE rigide. Soluții numerice ale ecuațiilor diferențiale și DAE.	Prelegerea; Explicația Conversația; Descrierea	Instrumente suport pentru predare: prezentări PowerPoint; Exemple de aplicații cu Matlab, Simulink, NN Toolbox și COMSOL.
8.1.6. Modelarea proceselor cu parametri distribuiți (PPD). Elemente de volum. Condiții inițiale. Condiții de frontieră de tip Dirichlet, Neumann, Robbins.	Prelegerea; Explicația Conversația; Descrierea	Instrumente suport pentru predare: prezentări PowerPoint; Exemple de aplicații cu Matlab, Simulink, NN Toolbox și COMSOL.
8.1.7. Forme adimensionale ale ecuațiilor diferențiale cu derivate parțiale (PDE) pentru modele PPD. Clasificarea modelelor PPD, forme parabolice, hiperbolice și eliptice. Modele PPC utilizate pentru reprezentarea PPD.	Explicația; Conversația; Descrierea; Problematizarea; Dezbaterea;	Instrumente suport pentru predare: prezentări PowerPoint; Exemple de aplicații cu Matlab, Simulink, NN Toolbox și COMSOL.
8.1.8. Metode de rezolvare a PDE. Metoda diferențelor finite pentru ecuații parabolice mono și bidimensionale, Crank-Nicholson. Rezolvarea ecuațiilor eliptice. Colocația ortogonală. Metoda elementului finit pentru rezolvarea PDE.	Prelegerea; Explicația Conversația; Descrierea Problematizarea;	Instrumente suport pentru predare: prezentări PowerPoint; Exemple de aplicații cu Matlab, Simulink, NN Toolbox și COMSOL.
8.1.9. Modelarea statistică utilizând rețele neuronale artificiale (RNA). Neuronul artificial – perceptronul.	Prelegerea; Explicația Conversația; Descrierea Problematizarea; Dezbaterea;	Instrumente suport pentru predare: prezentări PowerPoint; Exemple de aplicații cu Matlab, Simulink, NN Toolbox și COMSOL.
8.1.10. RNA multistrat. Antrenarea supervizată și nesupervizată. RNA liniare.	Prelegerea; Explicația Conversația; Descrierea Problematizarea;	Instrumente suport pentru predare: prezentări PowerPoint; Exemple de aplicații cu Matlab, Simulink, NN Toolbox și COMSOL.
8.1.11. RNA de tip fweedforward, algortimul de	Prelegerea; Explicația	Instrumente suport

antrenare de tip backpropagation.	Conversația; Descrierea Problematizarea;	pentru predare: prezentări PowerPoint; Exemple de aplicații cu Matlab, Simulink, NN Toolbox și COMSOL.
8.1.12. RNA de tip radial-basis. RNA cu autoorganizare (Self Organizing Maps). Predicție și clasificare utilizând RNA.	Prelegerea; Explicația Conversația; Descrierea Problematizarea;	Instrumente suport pentru predare: prezentări PowerPoint; Exemple de aplicații cu Matlab, Simulink, NN Toolbox și COMSOL.
8.1.13. Modele utilizând logica fuzzy.	Prelegerea; Explicația Conversația; Descrierea Problematizarea;	Instrumente suport pentru predare: prezentări PowerPoint; Exemple de aplicații cu Matlab, Simulink, NN Toolbox și COMSOL.
8.1.14. Utilizarea modelelor matematice pentru conducerea automată și diagnosticare.	Prelegerea; Explicația Conversația; Descrierea Problematizarea;	Instrumente suport pentru predare: prezentări PowerPoint; Exemple de aplicații cu Matlab, Simulink, NN Toolbox și COMSOL.

Bibliografie

1. Katalin Hangos, Ian Cameron, *Process Modelling and Model Analysis*, Academic Press, 2001.
2. J. Ingham, I.J. Dunn, E. Heinzle, J.E. Prenosil, J.B. Snape, *Chemical Engineering Dynamics*, Wiley-VCH, 2007.
3. Simon Haykin, *Neural Networks A Comprehensive Foundation*, Mcmillan Publishing Company, Englewood Cliffs, NJ 07632, 1994.
4. Paul Serban Agachi, Zoltan K. Nagy, Mircea Vasile Cristea, Arpad Imre-Lucaci, *Model Based Control - Case Studies in Process Engineering*, WILEY-VCH Verlag GmbH & Co. KGaA, Weinheim, 2006.
5. V. M. Cristea, V. Marinoiu, S. P. Agachi, *Reglarea predictivă după model a instalației de cracare catalitică*, Editura Casa Cărții de Știință, 2003.

Notă: Elementele bibliografice pot fi consultate la Biblioteca Departamentului de Inginerie Chimică, la Biblioteca Facultății de Chimie și Inginerie Chimică – extensia Bibliotecii Centrale "Lucian Blaga" a Universității Babeș-Bolyai

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
8.2.1. Aplicații de modelare PPC: vas de acumulare lichid, reactor cu amestecare perfectă, evaporator, coloană de distilare, reactor de fermentație alcoolică. Normalizarea ecuațiilor diferențiale.	Conversația; învățarea prin descoperire; studiul individual; lucrul în echipă; elaborarea de aplicații.	<i>Activitatea studentului:</i> studiul cursului și a bibliografiei; recapitulare noțiuni de utilizare MATLAB și Simulink
8.2.2. Aplicație de modelare PPC complexă: instalația de tratare a apelor uzate cu nămol activ ce include și eliminarea azotului (reactoare aerate, reactoare anoxice și decantor), modelul ASM1.	Conversația; învățarea prin descoperire; studiul individual; lucrul în echipă; elaborarea de aplicații.	<i>Activitatea studentului:</i> studiul cursului și a bibliografiei; rezolvare tema (proiect)
8.2.3. Aplicație de modelare PPD: schimbător de căldură tubular. Aplicație transfer de căldură 3D. Aplicație de modelare PPD: modelarea poluării unui curs de râu.	Conversația; învățarea prin descoperire; studiul individual; lucrul în echipă; elaborarea de aplicații.	<i>Activitatea studentului:</i> studiul cursului și a bibliografiei;

		studiu individual, rezolvare tema (proiect)
8.2.4. Utilizarea Toolbox-ului Partial Differential Toolbox aferent mediului de programare Matlab. Utilizarea mediului de simulare COMSOL Multiphysics (bazat pe Finite Element Method) pentru simularea PPD. Forma generală.	Conversația; învățarea prin descoperire; studiul individual; lucrul în echipă; elaborarea de aplicații.	<i>Activitatea studentului:</i> studiul cursului și a bibliografiei; studiu individual, rezolvare tema (proiect)
8.2.5. Utilizarea mediului de simulare COMSOL Multiphysics (bazat pe Finite Element Method) pentru simularea PPD. Utilizarea GUI (Grafical User Interface) și a lucrului de la linia de comandă. Aplicație de modelare PPD: modelarea proceselor de transfer de masă și căldură într-o granulă sferică de catalizator.	Conversația; învățarea prin descoperire; studiul individual; lucrul în echipă; elaborarea de aplicații.	<i>Activitatea studentului:</i> studiul cursului și a bibliografiei; studiu individual, rezolvare tema (proiect)
8.2.6. Aplicație de modelare PPD: modelarea procesului de obținere a carbonatului de sodiu într-un calcinator rotativ. Aplicație sistem de conducere a reactorului de producere a hexametilentetraminei utilizând logica Fuzzy.	Conversația; învățarea prin descoperire; studiul individual; lucrul în echipă; elaborarea de aplicații.	<i>Activitatea studentului:</i> studiul cursului și a bibliografiei; studiu individual, rezolvare tema (proiect)
8.2.7. Aplicație de modelare instalație de cracare catalitică în strat fluidizat utilizând rețele neuronale artificiale.	Conversația; învățarea prin descoperire; studiul individual; lucrul în echipă; elaborarea de aplicații.	<i>Activitatea studentului:</i> studiul cursului și a bibliografiei; studiu individual, rezolvare tema (proiect)

Bibliografie

1. Katalin Hangos, Ian Cameron, *Process Modelling and Model Analysis*, Academic Press, 2001.
2. J. Ingham, I.J. Dunn, E. Heinzle, J.E. Prenosil, J.B. Snape, *Chemical Engineering Dynamics*, Wiley-VCH, 2007.
3. *Partial Differential Toolbox*, Matlab, User Guide.
4. *COMSOL Mutiphysics 3.1*, UserGuide.
5. *Neural Network Toolbox*, Matlab, User Guide.
6. *Fuzzy Logic Toolbox*, Matlab, UserGuide.

Notă: Elementele bibliografice pot fi consultate la Biblioteca Departamentului de Inginerie Chimică, la Biblioteca Facultății de Chimie și Inginerie Chimică – extensia Bibliotecii Centrale "Lucian Blaga" a Universității Babes-Bolyai

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Pregătirea structurii și conținutului cursului au fost realizate ca rezultate ale schimburilor de opinii și experiență cu profesori de la Universitatea ETH Zurich, în cadrul proiectului de colaborare instituțională "Advanced Process Engineering for Master and Joint PhD Education", IB7420-111104" dintre universitățile UBB și ETH.
- Feedback-ul din industrie (de ex. companiile: ROMPETROL, EMERSON, Oltchim, Azomureș, ChimComplex) a fost utilizat pentru a compatibiliza competențele solicitate de potențiali angajatori reprezentativi

10. Evaluare

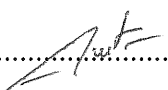
Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din
----------------	---------------------------	-------------------------	------------------

			nota finală
10.4 Curs	Examinarea finală care va evalua: corectitudinea răspunsurilor – însușirea materiei predate, modul de gândire, corectitudinea și argumentarea soluțiilor la subiectele de examen	Examen scris – accesul la examen este condiționat de prezentarea soluțiilor la temele de casă date în timpul semestrului Intenția de fraudă la examen se pedepsește cu eliminarea din examen. Frauda la examen se pedepsește prin exmatriculare conform regulamentului ECST al UBB	50%
10.5 Seminar/laborator	Corectitudinea răspunsurilor – ca dovadă a însușirii și înțelegerii corecte a problematicei tratate la seminar/laborator; participarea activă la desfășurarea seminarului	Temele rezolvate se prezintă la proxima întâlnire de seminar/laborator după transmiterea lor de către cadrul didactic, sau conform programului stabilit de titularul de seminar de comun acord cu studenții	10%
	Calitatea și corectitudinea temelor pregătite Activitatea desfășurată la laborator		40%
10.6 Standard minim de performanță			
<ul style="list-style-type: none">• Nota 5 (cinci) atât la temele de casă, activitatea de laborator/seminar cât și la examen• Abilitatea de a aplica instrumentele de modelare matematică și inteligență artificială la studii de caz practice (reactor RAP, RD)• Capacitatea de a analiza critic soluțiile proprii• Utilizarea calculatorului și a limbii engleze pentru perfecționare continuă			

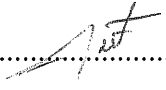
Data completării

05.05.2014

Semnătura titularului de curs

.....

Semnătura titularului de seminar

.....

Data avizării în departament

.....

Semnătura directorului de departament

.....